

litin kansalaisopiston ja Wellamo-opiston yhdistyminen

Sivistys- ja hyvinvointilautakunta 21.04.2026 § 16
72/00.01.02/2026

Valmistelija

Hyvinvointijohtaja Irina Barkman, puh. 0400 932 135
irina.barkman@iitti.fi

Kansalaisopisto on suomalaiseen koulutusjärjestelmään kuuluva koulutusmuoto, josta säädetään vapaasta sivistystyöstä annetussa laissa (632/1998). Vapaan sivistystyön koulutuksen järjestäminen perustuu opetus- ja kulttuuriministeriön myöntämään oppilaitoksen ylläpitämislupa. Luvan myöntämisen edellytyksenä on, että on olemassa sivistystarve ja että hakijalla on ammatilliset ja taloudelliset edellytykset oppilaitoksen ylläpitämiseen ja koulutuksen järjestämiseen. Oppilaitosta ei voida perustaa taloudellisen voiton tavoittelemiseksi. Muutoksista ylläpitämislupa päätetään opetus- ja kulttuuriministeriö. Lupahakemuksessa tulee esittää selvitys sivistystarpeesta sekä muiden luvan myöntämisedellytysten täyttymisestä. Uusi lupa tai lupamuutos voi tulla voimaan kalenterivuoden alusta.

Vapaan sivistystyön lakisääteisenä tarkoituksena on järjestää elinikäisen oppimisen periaatteen pohjalta yhteiskunnan eheyttä, tasa-arvoa ja aktiivista kansalaisuutta tukevaa koulutusta. Vapaa sivistystyö tarjoaa mahdollisuuksia oppimiseen ja itsensä kehittämiseen ilman muodollisia pätevyysvaatimuksia, keskittyen erityisesti aikuisten, mutta myös nuorten ja lasten, sivistyksen ja osaamisen vahvistamiseen. Vapaan sivistystyön rahoitus määräytyy vapaasta sivistystyöstä annetun lain (632/1998) ja asetuksen (805/1998) mukaan. Rahoituksen saamisen ehtona on opetus- ja kulttuuriministeriön myöntämä ylläpitämislupa.

Vapaan sivistystyön valtionosuusrahoitus perustuu opetus- ja kulttuuriministeriön syksyisin seuraavalle kalenterivuodelle myöntämiin suoritteiden määriin ja suoritteita vastaaviin yksikköhintoihin. Suoritepäätökset tehdään valtion talousarvion rajoissa ja yksikköhintapäätökset oppilaitosmuotokohtaisen kesimääräisen yksikköhinnan perusteella. Oppilaitoksen ylläpitäjälle hakemuksetta myönnettävän valtionosuusrahoituksen määrä on kansalaisopistoilla 57 % tulosta, joka saadaan kertomalla oppilaitokselle vahvistettu suoritelmäärä suoritetta kohden määrättyllä yksikköhinnalla.

litin kunta on ylläpitänyt omaa kansalaisopistoa. Viime vuodet kansalaisopisto on toiminut osa-aikaisen rehtorin luotsaamana ja kansalaisopiston tulevaisuus on noussut esille rehtorin eläköityessä. Ensisijaisesti kansalaisopiston toiminnan kehittämiseksi on haluttu hakea laajempia mahdollisuuksia, ja parantaa samalla palvelua niin opettajille kuin asiakkaille. Kansalaisopiston tulevaisuuteen tähtäävänä mahdollisuus nähtiin Wellamo-opistossa, jonka kanssa oli jo aiemmin keskusteltu yhteistyömahdollisuuksista.

Wellamo-opisto on perustettu 1.1.2007 ja opistoa ylläpitää Lahden kaupunki. Tällä hetkellä Wellamo-opiston toimialueeseen kuuluvat Lahden kaupungin lisäksi Orimattilan kaupunki sekä Asikkalan, Hollolan, Kärkölan, Padasjoen ja Myrskylän kunnat.

litin sivistys- ja hyvinvointilautakunta päätti 10.2.2026 aloittaa neuvottelut litin kansalaisopiston yhdistämisestä Päijät-Hämeessä seudullisesti toimivaan Wellamo-opistoon siten, että litin kunta luopuisi litin kansalaisopiston ylläpitämisestä 1.1.2027 alkaen. Luonnos Wellamo-opistoa koskevan yhteistoimintasopimuksen päivityksestä on valmisteltu tältä pohjalta. Osana valmistelua litin kunnanhallitus päätti 16.2.2026 käynnistää litin kansalaisopiston toimintaa koskevat muutosneuvottelut. Muutosneuvottelut päätettiin työsuojelu- ja yhteistoimintaelimen kokouksessa 1.4.2026 yhteisymmärryksessä.

litin kansalaisopiston liittymistä Wellamo-opistoon on myös käsitelty sekä seudullisessa kuntajohtajien kokouksessa että seudullisessa sivistysjohtajien kokouksessa 11.2.2026. Lisäksi litin kansalaisopiston henkilöstöä on informoitu 4.2.2026 pidetyssä kokouksessa. Niin ikään Wellamo-opiston henkilöstöä on informoitu asiasta ja asiaa on käsitelty Lahden kaupungin yhteistyöryhmän kokouksessa. Lahden kaupunki hakee ylläpitämisluvan muutosta opetus- ja kulttuuriministeriöltä Wellamo-opiston toimialueeseen 1.1.2027 alkaen niin, että litti kuuluu opiston toimialueeseen. Lupahakemuksen liitteeksi tarvitaan kaikkien sopimuskuntien lainvoimaiset päätökset uuden sopimuksen hyväksymisestä, riippuen siitä, miten kunkin kunnan hallintosäännössä on määritelty. Lupahakemus liitteineen on oltava opetus- ja kulttuuriministeriössä toukokuun 2026 loppuun mennessä. litin kunnan hallintosäännön 29 §:n mukaisesti vapaasivistystyö kuuluu sivistys- ja hyvinvointilautakunnan päätäntävaltaan.

Wellamo-opistolla on johtokunta, joka on nimetty valtuustokaudeksi. Johtokunta on nyt 9-jäseninen ja sen kokoonpanoa esitetään muutettavaksi liitteessä olevan yhteistoimintasopimuksen mukaisesti 11-jäseniseksi litin liittyessä opiston toimialueeseen. Loppuvuoden aikana kunkin sopimuskunnan tulee nimetä johtokunnan jäsenet 1.1.2027 alkaen valtuustokauden loppuun.

litin kansalaisopistossa ei ole siirtyvää päätoimista henkilöstöä tai asiaan kuuluvia kiinteistöjä. Wellamo-opiston kunnittainen opetustuntimäärä jakautuu valtionosuustuntien suhteessa. Jatkossa litin kunnan opetustuntien määrässä tavoitellaan nykyistä valtionosuustuntien määrää kalenterivuoden aikana. litin kunnan tulee huolehtia lukuvuoden 2026-2027 opistotoiminnan valmistelussa se, että tuntiopettajien työsuhteet ja kurssit päättyvät kalenterivuoden 2026 loppuun mennessä. litin kunta myös valmistelelee kevään 2027 opetustarjonnan litin kunnan alueella. Wellamo-opistossa tehdään 1.1.2027 alkaen määräaikaiset työsopimukset tuntiopettajien kanssa suunnitellun opetustarjonnan mukaisesti. litin kunnan tulee nimetä yhteistoimintasopimuksen mukaan kansalaisopiston tiloihin liittyvä yhteyshenkilö, jonka kanssa Wellamo-opiston henkilöstö voi asioida toimitilojen käytännön asioihin liittyen.

Oheismateriaalina yhteistoimintasopimusluonnos.

Esittelijä

Hyvinvointijohtaja Irina Barkman

Päätösehdotus

Sivistys- ja hyvinvointilautakunta päättää

1. hyväksyä Wellamo-kansalaisopiston yhteistoimintasopimuksen luonnoksen mukaisena.

2. luopua litin kansalaisopiston ylläpitämisestä 1.1.2027 alkaen, mikäli kaikki sopimuskunnat hyväksyvät päivitetyn yhteistoimintasopimuksen. litin kansalaisopiston toiminta yhdistyy Wellamo-opistoon.

Päätös

Sivistys- ja hyvinvointilautakunta hyväksyi hyvinvointijohtajan päätösehdotuksen yksimielisesti.